

ХРОНІКА

ПХАКАДЗЕ ГЕОРГІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ

До 70-річчя від дня народження

28 березня 2011 р. виповнилося 70 років від дня народження Георгія Олександровича Пхакадзе — відомого українського вченого-біохіміка, доктора біологічних наук, професора, лауреата Міжнародної премії Президії АН СРСР та Президії Чехословацької АН, лауреата Державної премії УРСР у галузі науки і техніки.

Після закінчення Київського медичного інституту в 1964 році Георгій Пхакадзе не пішов шляхом свого батька — видатного українського хірурга Олександра Лазаровича Пхакадзе. Він продовжив навчання

в аспірантурі Інституту біохімії АН УРСР у відділі біохімії м'язів під керівництвом одного з найкращих українських біохіміків — чл.-кор. АН УРСР та АН СРСР Д. Л. Фердмана. За три роки Георгій Олександрович підготував і успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Вивчення біохімічних процесів у міофібрилах», а потім став науковим співробітником того ж відділу. Г. О. Пхакадзе пощастило працювати у колективі людей, які були гордістю української біохімічної науки, і саме там він сформувався як учений.

Подальша доля Г. О. Пхакадзе пов'язана з Інститутом хімії високомолекулярних сполук (ІХВС) та Інститутом органічної хімії (ІОХ) АН УРСР, де він працював 26 років. У 1982 р. він захистив докторську дисертацію на тему «Експериментальне обґрунтування застосування поліуретану як матеріалу для алопластики», створив і до останнього дня життя очолював відділ біосумісних полімерів.

У цьому відділі Георгій Олександрович зібрав висококласних фахівців із різних спеціальностей — хіміків, біологів, лікарів. У співпраці з медичними закладами, передусім з хірургічними клініками, Г. О. Пхакадзе ра-

зом зі своїми однодумцями успішно розробляв і сміливо впроваджував у лікарську практику нові методи лікування із застосуванням полімерних матеріалів. Сполуки на основі поліуретанів, що були створені під його науковим керівництвом, дозволяють ефективно лікувати бронхіальні та кишкові свищі, виразки шлунку та 12-палої кишки. Їх застосовують при оперативних втручаннях на печінці, нирках, жовчних протоках, селезінці, мозку, в щелепно-лицевій хірургії, для герметизації анастомозів при операціях на шлунково-кишкovo-

му тракті та судинах, при пластиці судин, пломбуванні протоків підшлункової залози за деструктивних форм панкреатиту та пухлин, у пластичній хірургії.

Найуспішнішою розробкою стало вдосконалення клею КЛ-3 та обґрунтування його застосування у медичних цілях. КЛ-3 здатний з'єднувати тканини організму в умовах вологого середовища операційної рани та формувати високоеластичну дрібнопористу полімерну плівку. Ці властивості разом із відсутністю токсичного впливу, регульованою швидкістю полімеризації, а також поєднанням властивостей медичного клею та пломбувальної маси вигідно відрізняють КЛ-3 від відомих марок медичних клеїв.

Суттєвим внеском Г. О. Пхакадзе у розуміння біохімії чужорідних сполук було дослідження ним біохімічних процесів і реакцій у місцях контакту синтетичних імплантатів з тканинами організму, зокрема, біодеструкції полімерів. Під його керівництвом були створені імібілізовані препарати ензимів, антибіотиків, цитостатиків, протиалкогольних засобів, що мають пролонговану біологічну активність. Г. О. Пхакад-

зе — автор п'яти монографій, 132 друкованих праць, 21 авторського свідоцтва. Його винаходи захищені патентами багатьох країн світу. Він був нагороджений багатьма вітчизняними та міжнародними відзнаками — як визнання його внеску в медичну науку, а його учні працюють в Україні, Чехії, Грузії, Росії.

Науковий напрям, розроблений Г. О. Пхакадзе, відкрив широкий шлях для створення принципово нових ефективних методів лікування. Він мав багато сміливих творчих планів, у здійсненні яких щиро вірив — адже мав для цього всі підстави. Він накреслив шляхи розробки штучних судин, мріяв про створення штучного серця. А ще він багато років грав у складі футбольної команди ІБХ та ІХВС, де — так само, як і в науці — був націлений на перемогу в кожній грі. Один з

його улюблених висловів: «Мені подобається стиль чемпіона». Георгій Олександрович був особою унікальних людських якостей — люблячим батьком, щирим другом, чуйним колегою, якому були притаманні безмежна доброта, розум та мудрість.

На жаль, його життя обірвалося надто рано. Георгій Пхакадзе помер 8 червня 1995 р., коли йому було лише 54. Він належить до тієї когорти яскравих особистостей, які пішли з життя на піку творчої активності, а, отже, назавжди залишаються молодими і живуть такими у пам'яті рідних, друзів, колег, учнів. І саме ця пам'ять дарує довге життя доброму імені талановитого вченого та просто веселої, дотепної, доброї та глибоко порядної людини — Георгія Олександровича Пхакадзе.

Колеги, друзі